

Musiikkikasvatuksen demokratia ja oppilaiden tasa-arvo

Minja Koskela

25.8. 2022

Mitä on demokratia?

Kasvattajan tulee kyetä kuvittelemaan parempi tulevaisuus, jotta oppilaita voi ohjata kulkemaan sitä kohti. Täysin ristiriidattoman tulevaisuuden visioimisessa piilee kuitenkin myös riski: konsensus ei välttämättä ole merkki samanmielisyydestä – se voi olla myös merkki siitä, että kaikki eivät uskalla käyttää omaa ääntään.

Mitä on demokratia?

Kasvattajan tulee kyetä kuvittelemaan parempi tulevaisuus, jotta oppilaita voi ohjata kulkemaan sitä kohti. Täysin ristiriidattoman tulevaisuuden visioimisessa piilee kuitenkin myös riski: konsensus ei välttämättä ole merkki samanmielisyydestä – se voi olla myös merkki siitä, että kaikki eivät uskalla käyttää omaa ääntään.

→ Demokratia ei ole vain hallinnon muoto tai äänestämistä, se on myös tila, jossa on erilaisia ääniä. **Siksi moninaisuus on osoitus siitä, että demokratia on elossa ja voi hyvin.**

→ Radikaali demokratia (Mouffe 2000)

Mitä on tasa-arvo? 1/2

- Jokaisella tulee olla mahdollisuus ilmaista omaa identiteettiään. Se edellyttää identiteettien moninaisuuden tunnistamista ja tunnustamista.

Mitä on tasa-arvo? 1/2

- Jokaisella tulee olla mahdollisuus ilmaista omaa identiteettiään. Se edellyttää identiteettien moninaisuuden tunnistamista ja tunnustamista.
→ intersektionaalisuus työkaluna

Intersektionaalisen analyysin yksi tavoite on kyseenalaistaa kategorioiden luonnollistaminen ja osoittaa, että epätasa-arvo ja erilaiset sosiaaliset kategoriat ovat vallan tuotteita, eivät essentiaalisia. (Ks. esim. McCall 2005; Grzanka 2014)

Mitä on tasa-arvo? 2/2

Musiikinopetuksen kontekstissa intersektionaalisuutta voi käyttää työkaluna esimerkiksi:

1. tunnistamalla ja tunnustamalla oppilaiden moninaisuus ja erilaiset (kulttuuriset) taustat
1. huomioimalla samalla, että esimerkiksi sukupuolen tai kulttuurin pohjalta ei voida olettaa oppilaan musiikkimakua tai kiinnostuksia (ks. myös esim. Björck 2011)
1. pohtimalla, millaisia oletuksia tulee mahdollisesti itse liittäneeksi esimerkiksi eri sukupuoliin ja miten oletuksia voisi haastaa niin, että oppilaiden olisi helpompaa toteuttaa omia kiinnostuksen kohteitaan entistä vapaammin.

Kohti tasa-arvoisempaa musiikkikasvatusta – miten?

- Uskallus siirtää pohdinta substanssista vuorovaikutukseen: Keitä oppilaina on? Keitä ei?
- Uskallus tarkastella oppimateriaaleja kriittisesti: keiden musiikkia soitetaan ja keiden ei?
- Uskallus pohtia, millaiseksi kuvittelemme “ideaalioppilaan”? (Ks. esim. Riitaoja 2013)
- Uskallus reflektoida omaa toimintaa – ja pyytää työnantajalta resursseja oman toiminnan reflektointiin.
- Uskallus ajatella, että konflikti ei ole “moka” – se voi olla osoitus siitä, että oppilas uskaltaa olla eri mieltä. Ratkaisevaa ei ole, että konflikteja ei tule, vaan yhteinen luottamus siihen, että konfliktit saadaan ratkaisua.

Lähteet

Björck, Cecilia 2011. Claiming space: Discourses on gender, popular music, and social change. Akateeminen väitöskirja. Göteborgin yliopisto.

Grzanka, Patrick R. 2014. Intersectionality. A foundations and frontiers reader. Westview Press.

Koskela, Minja 2022. Democracy through pop? Thinking with intersectionality in Popular Music Education in Finnish schools. Akateeminen väitöskirja. Sibelius-Akatemia.

McCall, Leslie 2005. The complexity of intersectionality. Signs: Journal of Women in Culture and Society, 30(3), 1771–1800.

Mouffe, Chantal 2000. The democratic paradox. Verso.

Riitaoja, Anna-Leena 2013. Toiseuksien rakentuminen koulussa. Tutkimus opetussuunnitelmista ja kahden helsinkiläisen alakoulun arjesta. Akateeminen väitöskirja. Unigrafia.